

فانوس ہدایت ۷

قلم و عالم

محمد بن علیؑ

سید علی پور حسینی

سرشناسه	: پور حسینی، سیدعلی، ۱۳۶۰ -
عنوان و دیدآور	: قلم و عالم : محمد بن علی (علیه السلام) / سیدعلی پور حسینی،
مشخصات نشر	: مشهد، مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۱۰ ص.
فروست	: قانون هدایت : ۷.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۹-۳۸۹-۴
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: محمد بن علی (ع)، امام پنجم، ۵۷-۱۱۴ق.
رده بندی کنگره	: ۱۴۹۰ق ۸۳/ب۲۴۴ BP
رده بندی دیویی	: ۲۹۷/۹۵۵۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۸۶۷۶۶

« حق چاپ محفوظ است »

نام کتاب	: قانون هدایت ۷ (قلم و عالم)
مؤلف	: سیدعلی پور حسینی،
ناشر	: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
طرح جلد	: انتشارات فراگستر محقق
نوبت چاپ	: اول ۱۳۹۰
قطع	: رقعی
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
قیمت	: ۲۳۰۰ تومان
چاپ	: ۳۱۲۵۰۵۲
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۹-۳۸۹-۴

مرکز بخش: مشهد - خیابان امام خمینی - جنب اداره کلی آموزش و پرورش خراسان رضوی - دفتر نشر و فروشگاه مرکزی
 نشر: ۰۵۱۱۲۲۲۶۷۵ - ستارشات: ۰۵۱۱۲۲۸۶۷۶۶ - قلم: ۰۵۱۱۲۲۹۲۲۴

فهرست

مقدمه.....	۵
فصل اول: سیمای امام باقر (ع)	۹
یک نگاه.....	۱۰
مبحث اول: ولادت.....	۱۱
مبحث دوم: مقام و عظمت.....	۱۳
مبحث سوم: شمایل.....	۱۵
مبحث چهارم: اوصاف.....	۱۷
مبحث پنجم: عبادت.....	۱۸
مبحث ششم: مهابت و شجاعت.....	۲۰
مبحث هفتم: آراستگی ظاهر.....	۲۱
مبحث هشتم: غذا خوردن.....	۲۲
مبحث نهم: میهمانی دادن.....	۲۲
مبحث دهم: تجارت و کار.....	۲۳
مبحث یازدهم: سخاوت و بخشش.....	۲۵
مبحث دوازدهم: رفتار با یاران و دیگر مردم.....	۲۷
مبحث سیزدهم: رفتار با حاکمان و دیگر فرقه‌ها.....	۲۹
مبحث چهاردهم: رفتار با مزاحمت‌ها و رفتارهای نامناسب.....	۳۱
گفتار اول: برخورد حکومت‌های وقت با امام.....	۳۱
گفتار دوم: فرقه‌های مذهبی.....	۳۲
گفتار سوم: خویشاوندان و دوستان.....	۳۳
مبحث پانزدهم: کرامت و معجزه.....	۳۴

- گفتار اول: خبر از حکومت بنی عباس ۳۷
- گفتار دوم: شفای نابینا ۳۹
- گفتار سوم: سیری در ملکوت ۴۰
- گفتار چهارم: در اندیشه یاران ۴۲
- گفتار پنجم: جنیان در حضور امام باقر علیه السلام ۴۵
- گفتار ششم: سیمای حقیقت ۴۷
- فصل دوم: با او علم شکافت ۵۱
- مقدمه ۵۲
- مبحث اول: نگاهی به عصر آغاز امامت امام باقر علیه السلام ۵۶
- مبحث دوم: نگاهی گذرا به زندگی خلفای هم عصر امام باقر علیه السلام ۵۷
- گفتار اول: ولید بن عبدالملک ۵۸
- گفتار دوم: سلیمان بن عبدالملک ۵۸
- گفتار سوم: عمر بن عبدالعزیز ۵۹
- بند اول: ممنوعیت سب علی علیه السلام ۶۱
- بند دوم: بازگرداندن فدک به فرزندان فاطمه زهرا علیها السلام ۶۱
- بند سوم: جلوگیری از انحرافها ۶۱
- گفتار چهارم: یزید بن عبدالملک ۶۵
- گفتار پنجم: هشام بن عبدالملک ۶۵
- مبحث سوم: نگاهی به شرایط رونق گرفتن علوم اهل البیت علیهم السلام ۶۶
- مبحث چهارم: نگاهی به امام باقر علیه السلام و گسترش علوم اهل البیت ۷۰
- گفتار اول: ترسیم از چهره علمی امام باقر علیه السلام ۷۰
- گفتار دوم: پایه گذاری نهضت بزرگ و پویای علمی ۷۱

- گفتار سوم: تحکیم بنیادهای تفکر شیعی ۷۲
- گفتار چهارم: پرورش فرهیختگان و دانشوران بسیار ۷۴
- بند اول: زرارة بن اعین ۷۶
- بند دوم: محمد بن مسلم ثقفی ۷۷
- بند سوم: ابوبصیر ۷۸
- بند چهارم: بُرید بن معاویه عجلای ۷۹
- بند پنجم: جابر بن یزید جعفی ۸۰
- بند ششم: ابان بن تغلب ۸۲
- گفتار پنجم: پی‌ریزی تدوین حدیث ۸۲
- گفتار ششم: بنیادگذاری اجتهاد ۸۴
- گفتار هفتم: مبارزه با شیوه‌های نادرست اجتهاد ۸۵
- گفتار هشتم: توسعه فرهنگ انتظار ۸۶
- گفتار نهم: نشر فرهنگ اصیل اسلامی ۸۷
- بند اول: بازیافت بهره‌گیری صحیح از قرآن ۸۷
- بند دوم: مرجعیت فقهی و موقعیت پاسخگویی علمی ... ۸۹
- بند سوم: شناساندن رهیافتی جایگاه امام ۹۰
- بند چهارم: نیایش؛ کانون ترویج آموزه‌های دینی ۹۲
- حاصل ۹۴
- روضه حضرت باقر (ع) ۹۷
- منابع و مأخذ ۹۹

مقدمه

خوشبختی، سعادت، شادکامی و آرامش گنج‌هایی هستند که همه در پی یافتن آن روز و شب تلاش و کوشش می‌نمایند، اما بسیاری از انسان‌ها هرگز آن را نمی‌یابند. چرا؟

جواب این سؤال در تار و پود این گنج نهفته است. برای یافتن این لباس باید انسان را شناخت، جهان پیرامون انسان را نیز شناخت، اما شناختی صحیح؛ هر نگرشی توان ارتباط برقرار کردن بین انسان و جهان را ندارد. باید به گونه‌ای انسان و جهان پیرامون او را شناخت که این دو عنصر از هم جدا نشدنی باشد. ضرر به هستی، ضرر به انسان محسوب شود و بالعکس؛ پس تار و پود لباس سعادت از معرفت و عمل است، معرفت نسبت به خود و شناخت نسبت به جهانی که در آن هستیم، اما برای عمل وقت محدود است. در این فرصت محدود چگونه می‌توان خویشتن واقعی خویش را شناخت و پی به حقیقت انسانی برد؟ چگونه می‌توان جهان پیرامون را شناخت در حالی که در

باتلاق‌های آن گرفتار نشد و به ساحل آرامش رسید؟ با کدام فانوس هدایت می‌توان راه سعادت را یافت و رستگار شد؟

بهترین راه صراطی است که ائمه و معصومین علیهم‌السلام از جانب خداوند برای هدایت انسان بیان کرده‌اند، آن‌ها خود با عمل به دستورات الهی به خوشبختی و آرامش واقعی رسیده‌اند و با رفتار و گفتار خویش دیگر انسان‌ها را نیز به نوشیدن این شهد گوارا دعوت نموده‌اند.

در طرح «انسان»، الگوهای انسانی و جهان پیرامون انسان» به بررسی این سه محور پرداخته می‌شود اما نگاهی که در این بررسی‌ها پیرامون این موضوعات است نگاهی همچون نگاه بافنده به تار و پود لباس است، بافنده هیچ گاه تار و پود لباس را جدا از هم نمی‌بیند، انسان سعادت‌مند نیز هیچ گاه این سه محور را جدا از هم نمی‌جوید. «فانوس هدایت» عنوان سلسله مباحثی است که در قسمت الگوهای انسانی به بررسی زندگی ائمه اطهار علیهم‌السلام و بزرگان دینی می‌پردازد. سعی بر این بوده مباحث به گونه‌ای مطرح شود که بزرگان دینی به عنوان یک الگوی کاربردی در زندگی انسان مطرح شوند نه به عنوان افرادی مساورای انسان و انسانیت که تمسک به آن‌ها امکان‌پذیر نیست. اما تا کنون هفده کتاب برای محور «الگوهای انسانی» تهیه و تدوین گردیده که شرح مختصری از این کتاب‌ها به این قرار است:

۱. رسالت و امت (زندگانی حضرت رسول اکرم ﷺ)
 ۲. عادل و مظلوم (زندگانی حضرت علی ﷺ)
 ۳. آئینه و راه (زندگانی حضرت فاطمه ﷺ)
 ۴. صالح و دشمن (زندگانی حضرت امام حسن ﷺ)
 ۵. نور و ظلمت (زندگانی حضرت امام حسین ﷺ)
 ۶. علم و محراب (زندگانی حضرت امام سجاد ﷺ)
 ۷. قلم و عالم (زندگانی حضرت امام محمد باقر ﷺ)
 ۸. استاد و شاگرد (زندگانی حضرت امام جعفر صادق ﷺ)
 ۹. سکوت و فریاد (زندگانی حضرت امام موسی کاظم ﷺ)
 ۱۰. غریب و آشنا (زندگانی حضرت امام رضا ﷺ)
 ۱۱. کودکی و جانشینی (زندگانی حضرت امام جواد ﷺ)
 ۱۲. هادی و هدایت (زندگانی حضرت امام هادی ﷺ)
 ۱۳. ستاره و تاریکی (زندگانی حضرت امام حسن عسکری ﷺ)
 ۱۴. منتظر و منتظر (زندگانی حضرت امام زمان علیه السلام)
 ۱۵. گذشت و صبر (زندگانی حضرت خدیجه و زینب ﷺ)
 ۱۶. اسوه و الگو (زندگانی حضرت قاسم، علی اکبر و عباس ﷺ)
 ۱۷. زمان و زمانه (بررسی شش مناسب شمسی و قمری)
- هر کتاب دارای دو فصل می باشد، مباحثی در این دو فصل مورد بررسی و تحقیق قرار می گیرد که جایگاه ویژه در زندگی هر کدام از

ائمه اطهار علیهم السلام و بزرگان دینی داشته‌اند.

اما باید خاطر نشان نمایم برای آشنائی با دیگر بزرگان جامعه‌ی اسلامی و تکمیل این مباحث این مجموعه در شماره‌های آینده به بررسی شخصیت‌ها دیگر خواهد پرداخت.

البته ابعاد دیگر زندگی ائمه اطهار علیهم السلام در مراحل بعد به صورت مفصل‌تر مورد بررسی و کنکاش قرار خواهد گرفت.

در همین جا مناسب است اشاره‌ای به فعالیت‌های تصویری و نرم افزاری داشته باشیم و این نوید را به دوستان بدهیم که این مجموعه با همت پژوهشگران مؤسسه پژوهشی فراگستر محقق به صورت تصویری و انشاء الله به زودی زود به صورت یک مجموعه نرم‌افزاری در اختیار علاقمندان قرار خواهد گرفت.

در همین جا لازم است پیشاپیش از تمام کسانی که با نظرات خود ما را در این راه یاری می‌دهند تشکر و قدردانی نمایم.

سید علی پورحسینی